

Språklig sårbarhet – vi väljer möjligheternas väg!

Till hösten har vi ett program som vi hoppas ska tilltala alla er som vill se möjligheter! Vi kommer att få lyssna på och lära om minnet, om hur vi gör rättvisande bedömningar och sedan få insikt i hur vi praktiskt kan gå tillväga för att ta oss vidare, på flera olika sätt. Många lever i språklig sårbarhet, på grund av att de är nyanlända, att de har en språkstörning eller av annan orsak. Vi ska inte låta oss hindras av detta utan utnyttja våra kunskaper konstruktivt. Ni är välkomna att följa med oss när vi väljer möjligheternas väg! Välkomna!

Sofia Norrman, ordförande SITS

Program

Fredag den 24 november 2017

- 08.00 – 09.00 Registrering och kaffe
09.00 – 09.15 Inledning
09.15 – 10.15 The current evidence base for school-aged children with developmental language disorder (DLD)
Susan Ebbels
10.15 – 10.45 Utställning
10.45 – 11.45 *Fortsättning Susan Ebbels*
11.45 – 12.00 **Tal- och språkpriset**
12.00 – 13.15 Lunch och utställartid
Parallellt program i föreläsarsalen. Praktiska förevisningar med tema "Språklig sårbarhet – vi väljer möjligheternas väg!"
13.15 – 14.15 Rättvisande bedömning och likvärdiga insatser för elever med språkliga svårigheter – dynamisk bedömning och respons till intervention
Olof Sandgren
14.15 – 14.45 Utställning
14.45 – 15.45 **Barnet: gemenskap eller missförstånd?**
Språket: solklart eller sårbart?
Pedagogiken: hjälp eller stjälp?
Barbro Bruce
15.45–16.00 Bensträckare
16.00 – 17.00 **Nyanlända elevers lärande**
Hülya Basaran
17.00 – 18.00 Utställartid och mingel – småplock och ett glas vin

Lördag den 25 november 2017

- 08.30 – 09.30 Årsmöte
10.00 – 11.45 The role of oral language skills in supporting written text generation: Evidence from children with Developmental Language Disorders (SLI)
Julie Dockrell
11.45 – 13.00 Lunch
13.00 – 14.00 **Minnesfunktioner hos barn med språk- och lässvårigheter**
Martina Hedenius
14.00 – 14.30 Paus
14.30 – 15.30 **Man fattar bättre när man får prata om det man läst**
Jenny Edvardsson

Returadress: SITS, c/o MittKompetens AB
Nattviksgatan 6, 871 45 Härnösand

KALLELSE TILL ÅRSMÖTE

Svensk Intresseförening för Tal och Språk kallar till årsmöte lördagen den 25 november 2017 kl. 08.30 på Sheraton Stockholm Hotel

Dagordning

1. Val av ordförande och sekreterare för mötet
  2. Val av två justerare
  3. Fråga om mötets stadgeenliga utlysande
  4. Fastställande av dagordning
  5. Styrelsens verksamhetsberättelse
  6. Revisionsberättelse
  7. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen
  8. Styrelsens förslag till verksamhetsplan och budget.
  9. Fastställande av avgift
  10. Val av styrelseledamöter och redaktion för Tal & Språk
  11. Val av ordförande (vartannat år)
  12. Val av revisorer jämte suppleanter
  13. Val av två firmatecknare inom styrelsen
  14. Val av valberedning
  15. Behandling av propositioner och i rätt tid inkomna motioner
  16. Övriga frågor
- Motioner skall vara styrelsen tillhanda senast en månad före planerat årsmöte.

Norrtälje 2017-05-11

Sofia Norrman, ordförande

24 – 25 NOVEMBER 2017, SHERATON STOCKHOLM HOTEL

Inbjudan

Språklig sårbarhet – vi väljer möjligheternas väg!

SUSAN EBBELS

The current evidence base for school-aged children with developmental language disorder (DLD)

This talk aims to update practitioners on the current evidence base for intervention for school-aged children with developmental language disorder (DLD). It will focus predominantly on comprehension and production at the word (vocabulary and word-finding), sentence (sentence construction and comprehension of sentences) and narrative level.

I will discuss different levels of research evidence and use a traffic light colour-coding system throughout so that the reliability of each piece of evidence mentioned is easy to see. At the sentence level, I will discuss studies which contrast different methods and agents of delivery of intervention to children with DLD (where the details of the actual intervention approach are not the main focus). I will also discuss the evidence for different specific intervention approaches. At the word level, we will consider studies aiming to improve word learning and vocabulary and also intervention for word finding difficulties. The implications of the evidence base for clinical practice will also be discussed.

Susan Ebbels has worked as an SLT in clinics and mainstream schools, but predominantly at Moor House School & College for children with Developmental Language Disorder (DLD) aged 7-19. She gained her PhD in 2005 and now focuses on intervention research. She devised "Shape Coding" for teaching grammar to children with DLD.

OLOF SANDGREN

Rättvisande bedömning och likvärdiga insatser för elever med språkliga svårigheter – dynamisk bedömning och respons till intervention

I min föreläsning kommer jag att beskriva två metoder för att genomföra språklig kartläggning och planering av insatser för elever med språkliga svårigheter: dynamisk bedömning och respons till intervention (RTI). Genom dynamisk bedömning kan elevens utvecklingspotential åskådliggöras, vilket gör att interventionen som ges bättre kan anpassas efter barnets nivå. Forskningsstödet för metoden beskrivs liksom de fördelar metoden har för att identifiera språkliga svårigheter och ge säkrare information till logoped och lärare om vilka svårigheter som kan förväntas vara bestående. I presentationen kommer jag även att ge praktiska exempel på hur metoden kan användas.

I föreläsningen kommer jag även att beskriva principerna för RTI och hur detta arbets- och synsätt kan användas för att systematisera skolans omhändertagande av elever med språkliga svårigheter och bidra till en större likvärdighet mellan skolor. Genom RTI sätts fokus på skolans systematiska insatser på olika nivåer, från klassrumsinsatser för alla elever till alltmer individualiserade insatser för elever med förhöjd risk för svårigheter och för elever med konstaterade svårigheter i skolarbetet.

Olof Sandgren är leg. logoped och lektor i specialpedagogik vid Malmö högskola samt forskare vid avdelningen för logopedi, foniatri och audiologi vid Lunds universitet där Olof och kolleger i praktisknära skolforskning studerar effekterna av lärares språkutvecklande undervisning på elevernas språkliga förmåga och skolresultat (<http://www.skolfi.se/forskningsfinansiering/beviljade-forskningsprojekt/>).

BARBRO BRUCE

Barnet: gemenskap eller missförstånd?

Språket: solklart eller sårbart?

Pedagogiken: hjälp eller stjälp?

Barbro Bruce delar sina tankar kring de tre perspektiven: barnet som strävar efter att få uppleva gemenskap och tillhörighet, men riskerar att inte bli förstått eller ännu värre missförstått; språket i skolan och förskolan som måste vara solklart för alla, men som också kan upplevas vara sårbart i kraft av att det skiljer sig från vardagsspråket och därför inte bara kan tas för givet; och pedagogiken som är pedagogens arbetsverktyg, hjälp, men som riskerar att bli stjälp om den inte genomsyras av ett språkutvecklande för-

hållningssätt. Vikten, värdet och betydelsen av dessa tre faktorer kan inte greppas genom att studeras isolerade från varandra, alltså var och en utifrån principen en-sak-i-taget, utan kan bara förstås tillsammans och i sammanhang som i förskola och skola. Därför kan de heller inte utredas, värderas eller åtgärdas som ett flöde av olika kartläggningar, utredningar och tester hos olika experter, om inte dessa träffas, försöker förstå helheten och bidrar med sina olika kompetensbitar till samma pussel. Möjligheten men också sårbarheten ligger i hur barnet, språket och pedagogiken fungerar tillsammans, de utgör varandras förutsättning. Detta synsätt sätter SITS i rampljuset som plattform för tvärprofessionell samverkan, vilket möjlighetsscenario att förena utredning/diagnostik och praktiskpedagogisk tillämpning.

Barbro Bruce är leg. logoped och arbetar som biträdande professor i utbildningsvetenskap med inriktning specialpedagogik vid Högskolan Kristianstad. Barbro har ett stort intresse av hur man i förskola och skola stödjer och utmanar barns och elevers språkutveckling, i tal såväl som skrift, och inte minst när det finns någon typ av språklig sårbarhet.

HÜLYA BASARAN

Nyanlända elevers lärande

Nästan var femte elev i den svenska skolan har ett annat modersmål än svenska. Ofta talar man om nyanlända elever som en homogen grupp, med samma förutsättningar och samma behov. Men nyanlända elever är lika olika som övriga elever. Det gemensamma för nyanlända elever är att de ska utveckla kunskaper i skolans alla ämnen samtidigt som de ska lära sig det svenska språket. På skolan försöker man hitta generella lösningar för mottagande och inkludering. Lärares attityd till flerspråkighet, förhållningssätt och val av arbetssätt har stor betydelse för nyanlända elevers inkludering och lärande. Föreläsningen tar upp förhållningssätt och attityd till flerspråkighet, modersmålets betydelse för lärande och metoder och modeller som gynnar flerspråkiga elevers lärande. Föreläsningen visar hur du kan använda elevens modersmål och digitala resurser i undervisningen.

Hülya Basaran fick utmärkelsen Guldäpplets särskilda pris 2016 för sitt nydanade sätt att arbeta språkutvecklande och inkluderande med nyanlända elever. Genom åren har hon delat med sig av sina erfarenheter på sin blogg, i boken Nyanlända elever i mitt klassrum- språkutveckling med digitala resurser, i antologier, artiklar och föreläsningar runtom i Sverige. Hon har medverkat i olika nationella projekt, bland annat för Skolverket, UR, SPSM rörande nyanlända elevers lärande. Idag jobbar Hülya som universitetsadjunkt i svenska som andraspråk på Högskolan Väst.

JULIE DOCKRELL

The role of oral language skills in supporting written text generation: Evidence from children with Developmental Language Disorders (SLI)

In this presentation I will examine the relationships between oral language and written text production. Studies of the production of written language have lagged behind research examining reading development and difficulties. This is despite the facts that the production of accurate and fluent written text is essential in school and the work place and that many children struggle with writing. Moreover children with developmental language disorders (DLD) appear to experience particular difficulties in the production of written text.

The presentation will outline the links between oral language and writing and demonstrate how studies of children with developmental language disorders can help in understanding the challenges that exist in the production of written text. Drawing on recent research from our lab I will outline a number of research studies that have compared children with DLD and their matched peers both in terms of writing products and writing processes. These studies will help describe the nature and extent of the children's difficulties with writing and provide avenues for assessment and intervention.

MARTINA HEDENIUS

Minnesfunktioner hos barn med språk- och lässvårigheter

Språkutveckling bygger på ett komplext samspel mellan många olika ärftliga och miljömässiga faktorer. I min presentation kommer vi titta närmare på olika minnesfunktioners betydelse för barns språk- och läsutveckling och för svårigheter i form av språkstörning och dyslexi. Föreläsningen kommer bland annat att diskutera vad "minne" är och vad forskningen säger om sambandet mellan minnesfunktioner och språk- och läsförmåga.

Martina Hedenius är universitetslektor vid Uppsala universitet samt postdoktor vid Karolinska Institutet Center of Neurodevelopmental Disorders (KIND). Martinas forskning fokuserar på inlärnings- och minnesfunktioner och deras betydelse för barns språk- och läsutveckling.

JENNY EDVARDSSON

Man fattar bättre när man får prata om det man läst

Att ge elever förutsättningar till att kunna läsa och förstå olika typer av texter är viktigt. Kan de inte närma sig olika texttyper är risken stor för ett utanförskap men också för en språklig sårbarhet.

I föreläsningen berättar Jenny Edvardsson om sitt arbete med läsning på Wendesgymnasiet, ett yrkesgymnasium, i Kristianstad. I sina klasser i svenska har hon bara pojkar och många av dem upplever det här med läsning som svårt och ointressant. Hur kan man då skapa en undervisning där också dessa pojkar får närma sig litteraturen och känna att de faktiskt både kan läsa och förstå den? Det kommer Jenny att ge exempel på. Teoretiska utgångspunkter kombineras med praktiska klassrumsexempel.

Jenny Edvardsson är gymnasielärare i svenska och historia och förstelärare i svenska, språkutveckling och IKT. Hon är författare till boken Mötet med texten. Inkluderande läsundervisning, där hon beskriver hur hon arbetar med text och läsning i klassrummet. Jenny är en flitigt anlita och mycket uppskattad föreläsare och hon har för sitt arbete prisats. 2015 tilldelades hon av Amy-priset av Myndigheten för tillgängliga medier.

Anmälan

Du anmäler dig via hemsidan www.sits.nu

Plats

Sheraton Stockholm Hotel
Tegelbacken, Stockholm

Kostnad

Fram till 27 oktober är kongressavgiften;
3 000 kr (exkl. moms) för medlemmar i SITS.
3 750 kr (exkl. moms) för övriga.
1 500 kr (inkl. moms) för studenter (minst 50 %
studier) och pensionärer.

Från den 28 oktober höjs avgiften till;
3 400 kr för medlemmar och till 4 150 kr
övriga (exkl. moms).

Anmälan är bindande men inte personlig. Inga konferensavgifter, utom eventuella överbokningar, återbetalas. Antalet platser är begränsat. Avgiften inkluderar kaffe, lunch och mingel.

Vid frågor angående anmälan kontakta

Greger Lockner på Mittkompetens AB
telefon 0611-243 46 eller mejl sitskongress@mittkompetens.se

